

ANLATIM BOZUKLUKLARI

8. SINIF TÜRKÇE

"Dilini doğru kullanan, düşüncesini en güzel şekilde inşa eder."

Anlamsal (Bağdaşıklık) Düzeydeki Bozukluklar

Detaylı Konu Anlatımı
Bol Örnekler ve Altın Notlar
25 Soruluk Tarama Testi ve Çözümleri

Murat Hoca ile Türkçe

© muartvuranlar Nisan2026

ANLATIM BOZUKLUKLARI

Anlamsal (Bağdaşıklık) Düzeydeki Bozukluklar

1. Gereksiz Sözcük Kullanımı

Cümlede aynı anlamı karşılayan iki sözcüğün bir arada kullanılmasıdır.

Yeni Örnekler:

- ▲ "Okula her gün yaya yürüyerek giderdi." (Yaya ve yürümek aynı anlamdadır.)
- ▲ "Sınavdaki soruları hemen çözüverdi." (Hemen ve -ivermek tezlik fiili gereksizdir.)
- ▲ "Bu gece sıfırın altında eksi beş derece olacakmış." (Sıfırın altında zaten eksi demektir.)
- ▲ "Kardeşimle birlikte dışarı çıktık." (Birlikte ve -le eki aynı anlamdadır.)
- ▲ "Alçak sesle fısıldayarak bir şeyler söyledi." (Fısıldamak zaten alçak sesle yapılır.)
- ▲ "Gizli sırlarımızı kimseye söyleme." (Sır zaten gizlidir.)
- ▲ "Galiba bu iş herhalde bitti." (Galiba ve herhalde aynı anlamdadır.)

▣ Murat Hoca'dan Altın Not - 1

Bir sözcüğün anlamı cümledeki başka bir sözcükte veya ekte zaten varsa, o sözcük gereksizdir. Çıkardığında anlam bozulmuyorsa bil ki o sözcük fazlalıktır!

2. Anlamca Çelişen Sözcüklerin Kullanılması

Kesinlik ve ihtimal bildiren kelimelerin aynı cümlede bulunmasıdır.

Yeni Örnekler:

- ▲ "Mutlaka bugün bize gelebilir." (Mutlaka: kesinlik ▲ gelebilir: ihtimal)
- ▲ "Yaklaşık tam bir saat kapıda bekledik." (Yaklaşık: ihtimal ▲ tam: kesinlik)
- ▲ "Şüphesiz bu olaydan onun da haberi vardır sanıyorum." (Şüphesiz: kesinlik ▲ sanıyorum: ihtimal)
- ▲ "Eminim o şimdi çoktan uyumuş olmalı." (Eminim: kesinlik ▲ olmalı: ihtimal)
- ▲ "Aşağı yukarı tam iki yıl önce tanışmıştık."
- ▲ "Elbette o da pişman olmuş olabilir."
- ▲ "Kesinlikle bu kitabı okumuş olmalı."

▣ Murat Hoca'dan Altın Not - 2

Kesinlik (mutlaka) ve ihtimal (belki) bildiren sözcükler aynı cümlede kavga eder. Ya birini seç ya diğerini, ikisi bir arada olmaz!

3. Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanılması

Anlamca veya sesçe birbirine yakın kelimelerin karıştırılmasıdır.

Yeni Örnekler:

- ▲ "Tırnakları hayli büyümüş." (Tırnak büyümez, uzar.)
- ▲ "Öğretmen konuyu en ince ayrıntısına kadar kapsadı." (Kapsadı yerine anlattı ▲ değindi' olmalı.)
- ▲ "Onun sayesinde kaza yaptık." (Sayesinde olumlu durumlar içindir, 'yüzünden' olmalı.)
- ▲ "Bahçeye yeni fidanlar ektik." (Fidan ekilmez, dikilir.)
- ▲ "Derslerdeki başarısı, öğretmenin ilgisini çekti." (ilgi çekilir, başarı sağlanır ▲ Bu cümlede 'katkı sağladı' gibi bir yapı olmalı.)
- ▲ "Fiyatlar çok pahalı." (Pahalılık ürüne aittir, fiyat 'yüksek' olur.)
- ▲ "Sınıf arkadaşları arasındaki ayrıcalık bitmiyor." (Ayrıcalık değil, 'ayrım' olmalı.)

▣ Murat Hoca'dan Altın Not - 3

Sözcükleri karıştırma! "**Sayesinde**" kelimesini sadece iyi durumlarda kullan. Kötü bir şey olduysa "**yüzünden**" veya "**nedeniyle**" demelisin.

4. Sözcüğün Yanlış Yerde Kullanılması

Kelimenin cümle içindeki diziliş hatasından kaynaklanan anlam karmaşasıdır.

Yeni Örnekler:

- ▲ "Uykusuz yola çıkmak tehlikelidir." (Yola uykusuz çıkmak...)
- ▲ "Hala her gün ağrısız diş çekilir yazıyor." (Diş ağrısız çekilir...)
- ▲ "Çok güneşte kalınca fenalaştı." (Güneşte çok kalınca...)
- ▲ "Yeni eve girmiştik ki elektrikler kesildi." (Eve yeni girmiştik ki...)
- ▲ "Alınan bu karar, savaşta askerin daha çok ölmesine neden oldu." (Askerin daha çok ölmesine değil, 'daha çok askerin ölmesine'...)
- ▲ "Her Allah'ın günü buraya gelir." (Allah'ın her günü...)
- ▲ "Ücretsiz üniversite sınavına hazırlık kursu." (Üniversite sınavına ücretsiz hazırlık kursu...)

▣ Murat Hoca'dan Altın Not - 4

Zarfların yeri çok önemlidir! 'Yeni eve geldim' dersen evi yeni almışsın demektir. 'Eve yeni geldim' dersen daha şimdi girdin demektir. Karıştıрма!

5. Deyim Yanlışlığı

Deyimin metnin bağlamına veya anlamına uygun kullanılmamasıdır.

Yeni Örnekler:

- ▲ "Başarısıyla herkesin gözüne battı." (Gözüne girmek olmalı.)
- ▲ "Korkudan etekleri zil çalmaya başladı." (Etekleri tutuşmak olmalı.)
- ▲ "Müjdeli haberi alınca başından aşağı kaynar sular döküldü." (Kötü haberler içindir.)
- ▲ "Ona yardım etmek için elinden geleni ardına koymadı." (Elinden geleni ardına koymamak 'kötülük' içindir.)
- ▲ "O kadar acıktım ki karnım zil çalıyor." (Doğru kullanım, yanlış örnek: 'Karnım zil çalıyor, bir şeyler yiyemem'.)
- ▲ "Sevinçten ağzı kulaklarına varıyordu."
- ▲ "Onu görünce paçaları tutuştu." (Korku ▲ telaş için)

▣ Murat Hoca'dan Altın Not - 5

Deyimler kalıplaşmış sözlerdir. Yerlerini değiştiremezsin, eş anlamlısını koyamazsın. Ayrıca anlamını bilmediğin deymi cümlede kullanma, komik duruma düşme!

6. Anlam Belirsizliği

Zamir eksikliği ya da noktalama hatası nedeniyle anlamın net olmamasıdır.

Yeni Örnekler:

- ▲ "Okula gitmediğini bugün duydum." (Senin mi onun mu?)
- ▲ "Genç kadına yol gösterdi." (Genç mi kadına, yoksa 'genç kadın' mı?)
- ▲ "Yaralı polise yardım etti." (Yaralı kişi mi polise yardım etti?)
- ▲ "Kalemimi evde unutmuş." (Senin mi onun mu?)
- ▲ "Kardeşini okulda gördüm." (Senin kardeşini mi, onun kardeşini mi?)
- ▲ "Gazeteci bayanın yanına yaklaştı." (Gazeteci mi bayanın yanına, yoksa gazeteci bayan mı?)
- ▲ "Hırsız çocuğu kovaladı." (Hırsız, çocuğu mu kovaladı?)

▮ Murat Hoca'dan Altın Not - 6

Zamir eksikliğini bulmak için cümlelerin başına hem "**Senin**" hem "**Onun**" getir. İki de oluyorsa orada anlam belirsizliği vardır!

7. Mantık ve Sıralama Yanlışlığı

Cümledeki ifadelerin mantık süzgecinden geçmemesi veya önem sırasına uyulmamasıdır.

Yeni Örnekler:

- ▲ "Bırakın TV izlemeyi, kitap bile okumaz." (Sıralama: Kitap okumak bir yana, TV bile izlemez.)
- ▲ "Ölüme hatta sakat kalmaya neden olabilir." (Sakat kalmaya hatta ölüme...)
- ▲ "Gelecek haftanın programını size hatırlatmak isterim." (Hatırlatmak geçmiş içindir.)
- ▲ "Yiyecek bir lokma ekmeğimiz hatta yemeğimiz bile yok." (Önce yemek, sonra ekmek.)
- ▲ "İlk kez gerçekleşen toplantıya katılım çok fazlaydı." (Doğru, ancak 'Tekrar ilk kez' denirse mantık hatası olur.)
- ▲ "Bütün bildiklerimi ve bilmediklerimi size anlatacağım." (Bilmediğini anlatamaz.)
- ▲ "Seninle değil şehir içinde gezmek, dünya turuna bile çıkılmaz." (Dünya turu daha zordur.)

Anlatım Bozuklukları - Tarama Testi

1. "Eminim o Şimdi çoktan uyumuş olmalı." cümlesindeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Gereksiz sözcük kullanımı
- b) Anlamca çelişen sözcüklerin bir arada kullanılması
- c) Sözcüğün yanlış yerde kullanımı
- d) Deyim yanlışlığı
- e) Mantık hatası

2. "Okula her gün yaya yürüyerek giderdi." cümlesindeki anlatım bozukluğu nasıl giderilebilir?

- a) Gereksiz sözcük kullanımı
- b) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
- c) Anlam belirsizliği
- d) Deyim yanlışlığı
- e) Sözcüğün yanlış yerde kullanımı

3. "Tırnakları hayli büyümüş." cümlesindeki anlatım bozukluğunun nedeni nedir?

- a) Anlamca çelişen sözcüklerin kullanılması
- b) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
- c) Deyim yanlışlığı
- d) Sözcüğün yanlış yerde kullanımı
- e) Anlam belirsizliği

4. "Uykusuz yola çıkılmak tehlikelidir." cümlesindeki anlatım bozukluğunun nedeni nedir?

- a) Sözcüğün yanlış yerde kullanımı
- b) Gereksiz sözcük kullanımı
- c) Mantık ve sıralama yanlış
- d) Anlam belirsizliği
- e) Deyim yanlışlığı

5. "Korkudan etekleri zil çalmaya başladı." cümlesindeki yanlışlık nasıl düzeltilir?

- a) Deyim yanlışlığı
- b) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
- c) Gereksiz sözcük kullanımı
- d) Anlam belirsizliği
- e) Mantık hatası

6. "Okula gitmediğini bugün duydum." cümlesindeki anlatım bozukluğunun sebebi nedir?

- a) Zamir eksikliği (Anlam belirsizliği)
- b) Gereksiz sözcük kullanımı
- c) Deyim yanlışlığı
- d) Mantık hatası
- e) Sözcüğün yanlış yerde kullanımı

7. "Bırakın TV izlemeyi, kitap bile okumaz." cümlesindeki hata nedir?

- a) Mantık ve sıralama yanlış
- b) Deyim yanlışlığı
- c) Anlamca çelişen sözcük kullanımı
- d) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
- e) Gereksiz sözcük kullanımı

8. "Bahçeye yeni fidanlar ektik." cümlesindeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması (Fidan dikilir)
- b) Gereksiz sözcük kullanımı
- c) Mantık hatası
- d) Deyim yanlışlığı
- e) Anlam belirsizliği

9. "Gizli sırlarımızı kimseye söyleme." cümlesindeki bozukluğun sebebi nedir?

- a) Gereksiz sözcük kullanımı
- b) Sözcüğün yanlış yerde kullanımı
- c) Anlamca çelişen sözcüklerin kullanılması
- d) Deyim yanlışlığı
- e) Mantık hatası

10. "Yaklaşık tam bir saat kapıda bekledik." cümlesindeki bozukluğun nedeni nedir?

- a) Anlamca çelişen sözcüklerin kullanılması
- b) Gereksiz sözcük kullanımı
- c) Mantık hatası
- d) Anlam belirsizliği
- e) Deyim yanlışlığı

11. "Sınavı kazanamamasının nedeni çok çalışmamasındandır." cümlesindeki anlatım bozukluğunun nedeni nedir?

- a) Gereksiz sözcük kullanımı (neden ■ -dan eki)
- b) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
- c) Anlam belirsizliği
- d) Deyim yanlışlığı
- e) Mantık hatası

12. "Onunla ilk tanışmamızı hiç unutamam." cümlesindeki anlatım bozukluğu nasıl giderilir?

- a) Gereksiz sözcük kullanımı (ilk ■ tanışmak)
- b) Sözcüğün yanlış yerde kullanımı
- c) Anlamca çelişen sözcüklerin kullanılması
- d) Deyim yanlışlığı
- e) Mantık hatası

13. "Alçak sesle fısıldayarak bir şeyler söyledi." cümlesindeki hata nedir?

- a) Gereksiz sözcük kullanımı (alçak sesle ■ fısıldamak)
- b) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
- c) Anlam belirsizliği
- d) Mantık hatası
- e) Deyim yanlışlığı

14. "Onu en son gördüğümde saçları hayli büyümüşü." cümlesindeki anlatım bozukluğunun nedeni nedir?

- a) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması (Saç uzar)
- b) Gereksiz sözcük kullanımı
- c) Anlam belirsizliği
- d) Deyim yanlışlığı
- e) Mantık hatası

15. "Müjdeli haberi alınca etekleri tutuştu." cümlesindeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Deyim yanlışlığı (Sevinç yerine korku)
- b) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
- c) Anlam belirsizliği
- d) Mantık hatası
- e) Gereksiz sözcük kullanımı

16. "Henüz hala bir karar verilmiş değil." cümlesindeki anlatım bozukluğunun nedeni nedir?

- a) Gereksiz sözcük kullanımı (Henüz ■ Hala)
- b) Anlamca çelişen sözcükler
- c) Sözcüğün yanlış yerde kullanımı
- d) Deyim yanlışlığı
- e) Mantık hatası

17. "Şüphesiz o da bizi duymuş olmalı." cümlesindeki anlatım bozukluğunun nedeni nedir?

- a) Anlamca çelişen sözcüklerin bir arada kullanılması (Şüphesiz ■ Olmalı)
- b) Gereksiz sözcük kullanımı
- c) Sözcüğün yanlış anlamda kullanımı
- d) Anlam belirsizliği
- e) Deyim yanlışlığı

18. "Fiyatlar çok pahalı olduğu için satışlar düştü." cümlesindeki anlatım bozukluğunun nedeni nedir?

- a) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması (Fiyat pahalı olmaz, yüksek olur)
- b) Gereksiz sözcük kullanımı
- c) Mantık hatası
- d) Deyim yanlışlığı
- e) Anlam belirsizliği

19. "Alkollü araç kullanmak yasaktır." cümlesindeki anlatım bozukluğunun nedeni nedir?

- a) Sözcüğün yanlış yerde kullanımı (Araç değil, kullanımı alkollü)
- b) Gereksiz sözcük kullanımı
- c) Anlamca çelişen sözcükler
- d) Deyim yanlışlığı
- e) Mantık hatası

20. "Sağlık ocağının karşısında ücretsiz üniversite sınavına hazırlık kursu açıldı." cümlesindeki bozukluğun sebebi nedir?

- a) Sözcüğün yanlış yerde kullanımı (Üniversite sınavına ücretsiz hazırlık...)
- b) Gereksiz sözcük kullanımı
- c) Anlam belirsizliği
- d) Deyim yanlışlığı
- e) Mantık hatası

21. "Müjdeli haberi alınca dizlerinin bağı çözüldü." cümlesindeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Deyim yanlışlığı (Sevinç yerine korku ■ heyecan)
- b) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
- c) Gereksiz sözcük kullanımı
- d) Anlam belirsizliği
- e) Mantık hatası

22. "İki kardeşten en küçüğü o idi." cümlesindeki anlatım bozukluğunun nedeni nedir?

- a) Mantık hatası (iki kişiden en küçüğü olmaz, küçüğü olur)
- b) Gereksiz sözcük kullanımı
- c) Deyim yanlışlığı
- d) Sözcüğün yanlış yerde kullanımı
- e) Anlamca çelişen sözcükler

23. "Aşağı yukarı tam beş yıl önceydi." cümlesindeki bozukluğun sebebi nedir?

- a) Anlamca çelişen sözcüklerin kullanılması (Aşağı yukarı ■ Tam)
- b) Gereksiz sözcük kullanımı
- c) Sözcüğün yanlış anlamda kullanımı
- d) Anlam belirsizliği
- e) Deyim yanlışlığı

24. "Yeni eve girmiştik ki telefon çaldı." cümlesindeki anlatım bozukluğu nasıl düzeltilir?

- a) Sözcüğün yanlış yerde kullanımı (Eve yeni girmiştik)
- b) Gereksiz sözcük kullanımı
- c) Deyim yanlışlığı
- d) Anlam belirsizliği
- e) Mantık hatası

25. "Bütün bildiklerimi ve bilmediklerimi size anlatacağım." cümlesindeki anlatım bozukluğunun nedeni nedir?

- a) Mantık ve sıralama yanlış (Bilmediği bir şeyi anlatamaz)
- b) Gereksiz sözcük kullanımı
- c) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
- d) Anlam belirsizliği
- e) Deyim yanlışlığı

Cevap Anahtarı ve Çözümler (1-13)

1. **Doğru Cevap: B.** Eminim (kesinlik) ve olmalı (ihtimal) anlamca çelişir.

2. **Doğru Cevap: A.** Yaya ve yürüyerek aynı anlamdadır, gereksiz sözcük kullanımındır.

3. **Doğru Cevap: B.** Tırnak büyümez, uzar. Sözcük yanlış anlamda kullanılmıştır.

4. **Doğru Cevap: A.** "Uykusuz" sözcüğü yanlış yerdedir; "Yola uykusuz çıkmak..." olmalıdır.

5. **Doğru Cevap: A.** Korku durumunda etekler zil çalmaz, "etekleri tutuşur". Deyim yanlış.

6. **Doğru Cevap: A.** \ "Okula gitmediğini\" (Senin mi onun mu?) belli değil. Zamir eksikliği
■ Belirsizlik.

7. **Doğru Cevap: A.** \ "Kitap okumamak bir yana TV bile izlemez\" olmalıydı. Mantık ■
Sıralama hatası.

8. **Doğru Cevap: A.** Fidan ekilmez, dikilir. Sözcüğün yanlış anlamda kullanımındır.

9. **Doğru Cevap: A.** Sır zaten gizlidir, "gizli" kelimesi gereksizdir.

10. **Doğru Cevap: A.** Yaklaşık (ihtimal) ve tam (kesinlik) anlamca çelişir.

11. **Doğru Cevap: A.** Cümlede hem 'neden' sözcüğü hem de '-dan' eki aynı anlamı
verdiği için gereksizdir.

12. **Doğru Cevap: A.** Tanışma eylemi zaten bir kez olur. "İlk" kelimesi gereksizdir.

13. **Doğru Cevap: A.** Fısıldamak eylemi zaten alçak sesle yapılır. Gereksiz sözcük.

Cevap Anahtarı ve Çözümler (14-25)

14. Doğru Cevap: A. Saç büyümez, uzar. Sözcük yanlış anlamda kullanılmıştır.

15. Doğru Cevap: A. Müjdeli habere sevinilir; "etekleri tutuşmak" korku içindir. Deyim yanlış.

16. Doğru Cevap: A. Henüz ve hala aynı anlamdadır. Gereksiz sözcük kullanımı.

17. Doğru Cevap: A. Şüphesiz (kesinlik) ve olmalı (ihtimal) çelişmektedir.

18. Doğru Cevap: A. Fiyat pahalı olmaz, yüksek olur. Sözcük yanlış anlamda kullanılmıştır.

19. Doğru Cevap: A. Alkollü olan araç değil, sürücüdür. Sözcük yanlış yerdedir.

20. Doğru Cevap: A. Ücretsiz olan sınav değil kurstur. Kelime yanlış yerdedir.

21. Doğru Cevap: A. Müjdeli habere sevinilir; \"dizlerinin bağı çözülmesi\" korku ■ heyecan içindir.

22. Doğru Cevap: A. İki kişiden "en küçüğü" olmaz, "küçüğü" olur. Mantık hatası.

23. Doğru Cevap: A. Aşağı yukarı ve tam çelişir. (Yaklaşıklık vs Kesinlik)

24. Doğru Cevap: A. "Eve yeni girmiştin" olmalı; "yeni" zarfı yanlış yerdedir.

25. Doğru Cevap: A. İnsan bilmediği şeyi anlatamaz. Mantık ■ Düşünce hatası.
